

บทที่ 3

การบูรณะฟื้นฟูอิรักของนานาชาติ

3.1 การจัดระเบียบอิรักหลังยุติปฏิบัติการ

ภายหลังการประกาศยุติปฏิบัติการปลดปล่อยอิรักอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2546 หัววันต่อมา ประธานาธิบดีบุชก็ประกาศแต่งตั้งให้ แอล พอล เบรเมอร์ (L.Paul Bremer) อดีตทูตและหัวหน้าแผนกต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกา เป็นผู้บริหารอิรักฝ่ายพลเรือนโดยทำงานขึ้นตรงต่อนายโดนัลด์ รัมสเฟลด์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2546 พลเอกทอมมี แฟรงส์ ผู้บัญชาการกองกำลังสหรัฐอเมริกาที่ประกาศยุบพรรคบาธที่ ครองอำนาจเมืองอิรักมากกว่า 35 ปี ประมาณกันว่ามิชชาวอิรักเป็นสมาชิกพรรคนี้ 1.5 ล้านคน ในการจัดระเบียบอิรักใหม่นี้ ชาวอิรักที่อยู่ในตำแหน่งสี่ระดับบนสุดของพรรคบาธจะไม่ได้รับเข้าทำงาน และการบรรจุคนเข้าทำงานในระดับสูงในภาครัฐก็จะมีการสัมภาษณ์ว่าเคยเกี่ยวข้องกับพรรคบาธมาอย่างไรหรือไม่

ในวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ.2546 สหรัฐอเมริกาประกาศยุบกองทัพอิรัก กองกำลังสาธารณรัฐและกระทรวงกลาโหมโดยจะสร้างกองทัพขนาด 40,000 คนขึ้นใหม่แต่หนึ่งเดือนต่อมา สหรัฐอเมริกาก็ประกาศใหม่ว่าจะจ่ายเงินให้ทหารเก่าของอิรักจำนวน 250,000 คนอย่างไม่มีกำหนด หลังจากถูกประท้วงเรื่องเงินเดือนและบำนาญ เป็นอันว่า การยุบกองทัพเก่าไม่สำเร็จ นอกจากนี้ สองวันก่อนหน้านั้น สหรัฐอเมริกาก็ตกลงที่จะจ่ายเงินเดือนของเดือนเมษายนให้แก่ชาวอิรัก 1.4 ล้านคนเพื่อให้กลับไปทำงานตามปกติจะได้กระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศโดยจะใช้เงิน 45 ล้านเหรียญสหรัฐฯ จากทรัพย์สินของอิรักที่สหรัฐอเมริกาอายัดไว้ในสหรัฐอเมริกาเพื่อจ่ายข้าราชการในเขตชาวเคิร์ดทางเหนือและจะใช้เงิน 130 พันล้านเหรียญสหรัฐฯจากธนาคารกลางของอิรักจ่าย ข้าราชการอิรักในส่วนอื่นๆ ของประเทศ¹

¹ ชาคริต ชุมวัฒน์, "อิรัก," ใน เอเชียรายปี 2004/2547. ทนายแก้ว ทิพากรและคณะ, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธนาเพลส แอนด์ กราฟฟิค, 2547), หน้า 333.

ในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2546 คณะมนตรีความมั่นคงได้ผ่านมติที่ 1483 รับรองว่า สหรัฐอเมริกาและอังกฤษเป็นมหาอำนาจที่เข้าครอบครองอิรักและสนับสนุนการจัดการบริหารอิรักชั่วคราว (Interim Iraqi Administration - IIA) ขึ้นและจะหาแนวทางไปสู่การยกเลิกการคว่ำบาตรอิรักที่ดำเนินมานานหลายปี อย่างไรก็ตามก็ชี้แจงไม่ยอมออกเสียงรับรองมตินี้โดยให้เหตุผลว่ามีเวลาให้พิจารณาน้อยเกินไป²

อนึ่ง มติที่ 1483 ที่ออกมาเป็นการประสานรอยร้าวในหมู่สหรัฐอเมริกาและอังกฤษกับประเทศที่คัดค้านปฏิบัติการทางทหารของสหรัฐอเมริกามาตั้งแต่ต้น เช่น รัสเซีย ฝรั่งเศส เยอรมนี และจีนอย่างไรก็ดี ประเทศทั้งสี่แสดงความประสงค์ว่าอยากจะให้องค์การสหประชาชาติเข้ามามีบทบาทแทนกองกำลังสหรัฐอเมริกาโดยเร็วซึ่งในวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ.2546 นายโคฟี อันนัน ก็ประกาศแต่งตั้งนายเซอร์จิโอ วิเอรา เด เมลโล (Sergio Vieira de Mello) นักการทูตชาวบราซิล เป็นผู้แทนพิเศษของสหประชาชาติประจำอิรัก เซอร์จิโอ วิเอรา เด เมลโล มีประสบการณ์การทำงานด้านนี้เพราะเคยมีส่วนรับผิดชอบการถ่ายโอนอำนาจในติมอร์ตะวันออกมาก่อน สหรัฐอเมริกาได้จัดตั้งคณะผู้ปกครองหรือผู้บริหารอิรักชั่วคราวขึ้นโดยเรียกว่า สภาผู้บริหาร (Governing Council) ประกอบด้วยบุคคลจำนวน 25 คนต่อมาในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2546 เซอร์จิโอ วิเอรา เด เมลโล ได้เสียชีวิตลงจากการที่ผู้ต่อต้านสหรัฐอเมริการะเบิดรถบรรทุกนอกสำนักงานของ สหประชาชาติที่อยู่ปีกขวาของ Canal Hotel ทางตะวันออกของกรุงแบกแดดมีผู้เสียชีวิตทั้งหมด 23 คน บาดเจ็บ 100 กว่าคน เหตุการณ์นี้สันสะเทือนผู้ทำงานขององค์การสหประชาชาติมาก ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2546 นายโคฟี อันนัน ได้แต่งตั้ง นายรอส เมานเทน (Ross Mountain) ชาวนิวซีแลนด์มาเป็นผู้แทนชั่วคราวของสหประชาชาติคนใหม่ในอิรัก

3.2 กิจกรรมในการฟื้นฟูอิรัก

3.2.1 ด้านการรักษาความสงบ

ในด้านการรักษาความสงบประเทศต่างๆ ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่มาทำการฝึกกองกำลังรักษาความสงบทั้งการจัดหากำลังทหารและตำรวจมาระงับเหตุให้เพียงพอโดยการฝึกเจ้าหน้าที่เหล่านี้ต้องรีบเร่งดำเนินการ โดยองค์การนาโตได้ส่งคณะผู้ฝึกนำโดย พลตรีแคเรล ฮิลเดอริงค์ (Carel Hilderink) แห่งเนเธอร์แลนด์นำทหารจากประเทศต่างๆ มาฝึกให้อิรัก³(แต่ฝรั่งเศสและเยอรมนี

² ปิยะพงษ์ นันต์ธนะ, "ทิศทางนโยบายสหรัฐฯต่ออิรักในช่วงประธานาธิบดีบุชสมัยที่ 2, สารานุกรม.62 (กุมภาพันธ์,2548),หน้า 124.

³ ชาคริต ชุมวัฒน์, "อิรัก," ใน เอเชียรายปี 2005/2548 . ทราวิส แก้ว ทิพากรและคณะ, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธนาเพลส แอนด์ กราฟฟิค,2547), หน้า 252.

สมาชิกสำคัญขององค์การนาโตซึ่งไม่เห็นด้วยกับนโยบายบุกอิรักของสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ มาแต่ต้น จึงไม่ขอมีส่วนในการฝึกเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงของอิรักครั้งนี้ด้วย)

นอกจากนั้นการดำเนินการฝึกทหารและตำรวจเพื่อให้ได้คนมาใช้งานอย่างเร่งด่วนได้ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในหลายพื้นที่โดยมีการส่งไปฝึกในประเทศใกล้เคียงอย่าง จอร์แดน ดังที่เกิด เป็นข่าววันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ.2547 ที่รมนิบัสนำตำรวจอิรัก 9 คนกลับจากการฝึกตำรวจที่ จอร์แดน และถูกโจมตีทางใต้ของกรุงแบกแดดจนเสียชีวิตหมด

อย่างไรก็ดี นอกเหนือจากปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอแล้ว สมรรถภาพของเจ้าหน้าที่อิรักก็ ยังไม่พอที่จะรับมือการก่อการร้ายในแต่ละวัน ด้วยเหตุนี้จึงไม่แปลกอะไรที่มีข่าวออกมาว่าทหาร อิรักหนีทัพหรือตำรวจอิรักละทิ้งหน้าที่หรือสถานีที่ประจำการอยู่⁴ จำนวนทหารต่างชาติในอิรักจึง ยังคงสูง ผลสำรวจตัวเลขทหารจนถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2547 พบว่ามีอเมริกัน 142,000 คน อังกฤษ 9,000 คน อิตาลี 3,000 คน เกาหลีใต้ 2,800 คน โปแลนด์ 2,400 คน ยูเครน 1,600 คน และฮังการี 1,000 คน อย่างไรก็ดี หลายประเทศได้แถลงการณ์ลดจำนวนหรือการ ถอนทหารออกจากอิรักแล้ว ดังเช่นฮังการีประกาศว่าจะคงกำลังไว้จนถึงการเลือกตั้งทั่วไปสิ้นเดือนมกราคม พ.ศ.2548 เนเธอร์แลนด์ก็ประกาศว่าจะถอนทหารออกในเดือนมีนาคม พ.ศ.2548 และยูเครนก็จะ ถอนทหารทั้ง 1,600 คน ให้หมดภายในกลาง พ.ศ.2548 เช่นกัน ด้วยเหตุนี้ สหรัฐอเมริกาจึงอยาก ได้ทหารอังกฤษมาเพิ่มเติมเพราะการร่วมมือของชาติอื่นๆ ที่ลดน้อยลงจะไม่ดีต่อภาพลักษณ์ของ สหรัฐอเมริกาในการเข้าไปจัดระเบียบในอิรัก นอกจากนี้ โปรตุเกสก็ประกาศว่าจะยุติภารกิจของ ตำรวจโปรตุเกสในอิรักจำนวน 120 คนในวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2548 ด้วย⁵

3.2.1.1 บทบาทกองทหารในอิรัก

ปัญหาใหญ่ของสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรคือการที่ผู้ต่อต้านมีหลายกลุ่มและอยู่ ประปนกับพลเมืองอิรักทั่วไปเพื่อกำบังตนและสะดวกในการลอบโจมตีทหารพันธมิตร การสู้รบกับ ศัตรูในที่มีดีทำให้ฝ่ายอเมริกันเป็นฝ่ายตั้งรับและเสียเปรียบชาวการถูกลอบโจมตีมีแทบทุกวัน (โดยเฉพาะตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ.2547 เป็นต้นมา) การฟื้นฟูจัดระเบียบอิรักจึงไม่ราบรื่นและ ยากเย็นแสนเข็ญ

⁴ ดูเพิ่มเติมเรื่องนี้ได้ใน "Iraq's Securityforces", The Economist (January 15-21, 2005), หน้า 41.

⁵ Keesing's Record of World Events (January 2005), หน้า 46437.

ประเทศพันธมิตรของสหรัฐอเมริกาที่ลังเลที่จะคงทหารของตนไว้ในอิรักต่อไป กล่าวคือ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2546 สหรัฐอเมริกาและอังกฤษพยายามชักชวนชาติอื่นให้เข้าร่วมกระบวนการรักษาสันติภาพและฟื้นฟูอิรักและในปลายเดือนนั้น 28 ประเทศตกลงที่จะส่งทหารและบุคลากรไปสมทบกับทหารอเมริกัน 146,000 คน และทหารอังกฤษ 8,220 คน⁶ ที่ประจำ อยู่ในอิรัก สหรัฐอเมริกาเรียกร้องให้อินเดียจัดส่งทหาร 17,000 คนสมทบด้วย แต่ในขั้นแรกอินเดียปฏิเสธโดยอ้างว่าจะต้องให้สหประชาชาติผ่านมติรับรองการยึดครองอิรักของสหรัฐอเมริกาก่อน ส่วนญี่ปุ่นนั้นในเดือนกรกฎาคมก็ได้ผ่านกฎหมายที่จะส่งกำลังทหารไปประจำในเขตที่ไม่มีการสู้รบและได้ส่งไปจริง 1,000 คน ในต้นปี พ.ศ.2547 ท่ามกลางเสียงคัดค้านจากชาวญี่ปุ่นในประเทศ

อนึ่ง ทางภาคกลางและภาคใต้ของอิรัก มีการแบ่งเป็นเขตดูแลของชาติพันธมิตรของสหรัฐอเมริกา 2 เขต คือ

1.เขตของทหารอังกฤษทางภาคใต้ มีศูนย์กลางที่เมืองบัสเราะห์ ทหารอังกฤษมีจำนวน 8,220 คนและมีกำลังเสริม คือทหาร 5,000 คน จากอิตาลี เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ โปรตุเกส ลิทัวเนีย โรมาเนียและนิวซีแลนด์

2.เขตของทหารไปแลนด์ซึ่งอยู่ทางตอนกลางลงไปทางใต้ บริเวณเล็กกว่าของอังกฤษมีทหารประจำการประมาณ 9,500 คน ประกอบด้วย ทหารไปแลนด์ 2,300 คน สเปน 1,300 คน นอกจากนั้นก็มาจากยูเครน บัลแกเรีย ฮังการี โรมาเนีย สโลวีเนีย ประเทศรัฐบอลติกและไทย⁷

แม้ว่าจำนวนทหารต่างชาติพันธมิตรของสหรัฐอเมริกา ในอิรักจะน้อยมากเมื่อเทียบกับทหารอเมริกันที่ประจำการอยู่กว่าหนึ่งแสนคน แต่การที่ชาติต่างๆ ส่งทหารไปร่วมด้วยนั้นมีความสำคัญในเชิงสัญลักษณ์ว่าให้การสนับสนุนสหรัฐอเมริกา หากชาติต่างๆ ถอนกำลังกลับก็จะดูเหมือนว่าการคงอยู่ของสหรัฐอเมริกาในดินแดนอิรักนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องมากขึ้นทุกที

3.2.2 ด้านเศรษฐกิจ

การใช้เงินในการบูรณะอิรักนั้นประมาณกันว่าต้องใช้เวลา 55-100 พันล้านเหรียญสหรัฐ⁸ ซึ่งเป็นมูลค่ามากที่สุดนับตั้งแต่การใช้แผนมาร์แชล (Marshall Plan) บูรณะยุโรปหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในระยะแรกองค์การสหประชาชาติตกลงให้อิรักผลิตน้ำมันได้ต่อไปตามโครงการน้ำมันแลกอาหาร(oil-for-food program) เช่นเดิมโดยให้อยู่ใต้การกำกับดูแลของนายโคฟี อันนัน และให้เงินจากการขายน้ำมันเข้ากองทุนพัฒนาประเทศที่จัดตั้งขึ้นใหม่ในธนาคารกลางของอิรัก กองทุนนี้

⁶ ดูจำนวนทหารชาติต่างๆ ในอิรักใน Newsweek (March 29, 2004), หน้า 16.

⁷ ชาคริต ชุมวัฒน์, "อิรัก", เอเชียรายปี 2004/2547, หน้า 338.

⁸ "จัดตั้งทุนอิรักสูงถึง 80 ล้านล้านบาท" มติชน. (11 มกราคม 2549), หน้า 21.

จะดูแลโดยสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ และมีคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้แทนจาก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารโลกสหประชาชาติและกองทุนอาหรับเพื่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ (Arab Fund for Social and Economic Development) เป็นที่ปรึกษาคาดว่า การผลิตน้ำมันของอิรักจะเพิ่มจาก 800,000 บาร์เรล เป็น 1.5 ล้าน และ 2 ล้านบาร์เรลต่อวันเมื่อสิ้น พ.ศ.2546 โดยได้ราคา 20 เหรียญสหรัฐฯต่อบาร์เรล⁹ นอกจากนั้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของอิรักก็ได้ประกาศว่าอิรักจะพัฒนาประเทศไปสู่ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีจริงจัง โดยจะยกเลิกข้อจำกัดต่างๆ ที่ขัดขวางการลงทุนของต่างประเทศยกเว้นเฉพาะที่จะเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติของอิรัก ภาษีประเภทต่างๆ ก็จะลดลงเพื่อจูงใจนักลงทุนซึ่งทำให้อิรักจะแตกต่างกับชาติอาหรับอื่นๆ ที่ยังจำกัดปริมาณการถือครองในธุรกิจของชาวต่างชาติในประเทศตนอย่างมากและในเดือนตุลาคม พ.ศ.2546 มีการประชุมกลุ่มประเทศหรือองค์กรที่ช่วยเหลืออิรักทางการเงินที่กรุงมาดริด ประเทศสเปนจากการที่ประเมินกันว่าอิรักต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากฟื้นฟูประเทศในช่วง พ.ศ.2547 - พ.ศ.2550 ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สเปน เกาหลีใต้ จีน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สหภาพยุโรป ธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศอิรักผิดหวังที่ชาติอาหรับให้การสนับสนุนน้อยและเรียกร้องให้เพื่อนบ้านใกล้เคียงเอื้อเฟื้อต่อตนมากขึ้น ซึ่งสหรัฐอเมริกาก็ช่วยประสานให้ดังเช่น ในวันที่ 16 มกราคม พ.ศ.2547 ประธานาธิบดีบุชได้ส่งนายเจมส์ เบเกอร์ (James Baker) อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไปประเทศอาหรับเพื่อขอให้ลดหนี้ให้อิรัก หลังจากที่ก่อนหน้านี้ได้ส่งไปเจรจาขอรื้อเยอรมนี ฝรั่งเศสและญี่ปุ่นมาแล้วบางประเทศก็เสนอว่าจะให้ความช่วยเหลือในรูปของสินค้าและบริการแทนการให้เงิน¹⁰

ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2547 ธนาคารโลกแถลงว่าที่ประชุมผู้ให้ความช่วยเหลือการเงินอิรักตกลงว่าจะช่วยอิรักฟื้นฟูประเทศในวงเงิน 32 - 36 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ แต่ธนาคารโลกก็ระบุว่าหากจะฟื้นฟูอิรักให้สำเร็จและให้อิรักยืนหยัดทางเศรษฐกิจได้นั้น 2 ใน 3 ของหนี้สินที่อิรัก มีอยู่จำเป็นจะต้องยกเลิกให้อิรักไป อิรักมีหนี้สินที่เป็นตัวเลขทางการรวม 116 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ บวกกับอีก 200 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ที่ถูกอ้างว่าเกิดขึ้นสมัยสงครามอ่าวเปอร์เซียครั้งแรกในปีพ.ศ.2533 ขณะที่อิรักมีรายได้จากการค้าน้ำมันเพียงปีละ 25 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เท่านั้น รัฐบาลใหม่ของอิรักจะต้องใช้วิธีเจรจาขอลดหนี้ (Write - off) ประมาณ 70 % - 90% ของมูลหนี้ 116 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่วนหนี้สินที่ติดค้างตั้งแต่สงครามอ่าวเปอร์เซียครั้งก่อน ซึ่งคณะกรรมการของสหประชาชาติคือ United Nations Compensation Commission (UNCC) เป็นผู้ดูแลการชดใช้หนี้สิน คาดว่า UNCC จะลดภาระหนี้ก้อนนี้ลงจาก 200 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ

⁹ ชาคริต ชุมวัฒน์, "อิรัก", เอเชียรายปี 2004/2547, หน้า 336.

¹⁰ เจมส์ เบเกอร์ เยือนชาติอาหรับ" เดอะเนชั่น(online). (18 January 2004) แหล่งที่มา : www.NATION.COM

เหลือแค่ 40 พันล้านเหรียญสหรัฐเท่านั้น¹¹ ภาระหนี้ทั้งหมดของอิรักก็น่าจะเหลือเพียง 50 –70 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งอยู่ในวิสัยที่พอจะจ่ายได้ เจ้าหนี้ของอิรักสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ IMF และธนาคารโลก กลุ่มหนึ่ง, รัฐบาลที่ให้เครดิตทางการค้าและเงินกู้ในลักษณะทวิภาคี กับอิรัก และธนาคาร/บริษัทข้ามชาติต่างๆ เป็นกลุ่มที่สาม กลุ่มประเทศในอ่าวเปอร์เซียเป็น เจ้าหนี้รายใหญ่มีมูลหนี้ราว 55 พันล้านเหรียญสหรัฐ ส่วนประเทศเดียวที่เป็นเจ้าหนี้รายใหญ่คือ ฝรั่งเศสและรัสเซีย ซึ่งแต่ละประเทศให้กู้แก่อิรักประเทศละ 8 พันล้านเหรียญสหรัฐ หนี้สินของ ไอเอ็มเอฟ และธนาคารโลกนั้นมีมูลค่า 1.1 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งก็คงได้รับการชำระหนี้ก่อน¹² ส่วนเจ้าหนี้รายอื่นสหรัฐอเมริกาในฐานะผู้ประสานกับUNCC อาจใช้วิธีที่เคยใช้กับยุโรปตะวันตก ในยุคหลังสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็คือตั้งโครงการแผนมาร์แชล ขึ้นมาหรือมิเช่นนั้นอิรักก็ต้อง พึ่งพิงการระดมทุนของเอกชน หากเป็นในกรณีแรกผู้ที่จะได้รับการชำระหนี้คืนก็คือ หนี้สินที่กู้ยืม มาอย่างเป็นทางการซึ่งในที่นี้เรียกกันว่า Paris Club คือประเทศในยุโรป ยกเว้นฝรั่งเศสและรัสเซีย รวมกันปล่อยกู้ให้ อิรักมีมูลค่าประมาณ 9.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ แต่หากเป็นกรณีหลัง Paris Club ก็จะไม่ได้รับการชำระหนี้ แต่รัฐบาลประเทศรอบอ่าวเปอร์เซียน่าจะมีโอกาสได้รับการชำระหนี้ มากกว่า

ประเด็นหนึ่งที่สำคัญในแง่เศรษฐกิจของอิรักหลังยุคซัดดัม ฮุสเซนนั้น คือการที่ประเทศต่างๆ หวังว่าจะได้มีส่วนเข้าไปลงทุนหรือได้สัญญาโครงการฟื้นฟูอิรัก ครั้นในวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2547 พอล วอลโฟวิทซ์ (Paul Wolfowitz) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ได้แถลงว่าเพื่อลดทอน การแข่งขันระหว่างประเทศต่างๆ ในการได้สัญญาดำเนินงานตามโครงการ ฟื้นฟูอิรัก ดังนั้น จะจำกัด ว่าจะให้เฉพาะแก่บริษัทของสหรัฐอเมริกา อังกฤษและพันธมิตรของสหรัฐอเมริกาในปฏิบัติการทางทหาร ปลดปล่อยอิรัก และประเทศที่ส่งทหารมาช่วยสหรัฐอเมริกาเท่านั้น การแถลงดังกล่าวก่อความขุ่น เคืองให้แก่เยอรมนี รัสเซีย แคนาดาและคณะกรรมาธิการยุโรปมากเพราะเท่ากับเป็นการกีดกันพวกตน¹³

3.2.3ด้านการเมือง

3.2.2.1 โครงสร้างทางการเมืองและโครงสร้างอำนาจทางการเมือง

หลังจากสหรัฐอเมริกายุติปฏิบัติการทางทหารในอิรักเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม

¹¹ ภัทรพร ช่างแก้ว "หนี้ของอิรัก" ผู้จัดการ 20,236 (พฤษภาคม 2546), หน้า 38.

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 38.

¹³ ชาคริต ชุมวัฒน์, "อิรัก", เอเชียรายปี 2004/2547, หน้า 337.

พ.ศ.2546 แล้ว สหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้มีกระบวนการบูรณะฟื้นฟูอิรักและขั้นตอนของการสร้างชาติเพื่อให้อิรักเป็นรัฐประชาธิปไตย ดังต่อไปนี้¹⁴

1. ตั้ง 'คณะบริหารชั่วคราวของกลุ่มสัมพันธมิตร' (Coalition Provisional Authority - CPA) ขึ้น ในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2546 เพื่อจัดระเบียบการปกครองอิรัก โดยแต่งตั้งให้นายพอล เบรเมอร์ ที่ 3 (Paul Bremer III) เป็นหัวหน้าคณะบริหารโดยประสานงานกับรัฐบาลอเมริกันอย่างใกล้ชิด

2. วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ.2546 ได้จัดตั้ง 'คณะมนตรีปกครองอิรัก' (The Iraqi Governing Council-IGC) ขึ้น เพื่อเป็นคณะปกครองบริหารอิรักชั่วคราวก่อนจัดตั้งรัฐบาล IGC ประกอบด้วยชาวอิรัก ชาติพันธุ์และกลุ่มศาสนาต่างๆ คณะกันอย่างเป็นธรรม

3. วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2547 CPA และ IGC ยุบตัวลงโดยมี 'รัฐบาลชั่วคราว' (Interim Government – IGC) ขึ้นมาแทน บุคคลสำคัญใน IGC ประกอบด้วย ประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี 2 คน และนายกรัฐมนตรี ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของ IG ในเวทีระหว่างประเทศ คือ นายกรัฐมนตรี ได้แก่ อียัด อัลลาวี (Iyad Allaw) ซึ่งเป็นชาวอิรักที่ลี้ภัยจากระบอบของซัดดัม ฮุสเซน ไปอยู่ต่างประเทศเป็นเวลานาน

4. กำหนดให้มีการเลือกตั้งสภา Transitional National assembly – TNA ในวันที่ 30 มกราคม พ.ศ.2548 เพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรให้แก่อิรัก

5. เมื่อมีรัฐธรรมนูญแล้ว ได้มีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ.2548 โดยนายกรัฐมนตรีคนใหม่ คือ นายอิบราฮิม อัล จาฟารี ทั้งนี้คณะรัฐมนตรีอิรักทั้งหมดจะประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี 4 ตำแหน่ง รัฐมนตรี 31 ตำแหน่ง และคณะประธานาธิบดีประกอบด้วย ประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี 2 ตำแหน่ง¹⁵

6. เมื่อสภาพระบการปกครองของอิรักเข้าสู่ภาวะปกติ กองกำลังทหารสัมพันธมิตรซึ่งนำโดยสหรัฐอเมริกาก็จะถอนออกไปจากอิรักโดยปริยาย ให้อิรักปกครองตนเองและรักษาความปลอดภัยภายในประเทศด้วยกองกำลังของตนเองดังที่สหรัฐอเมริกาและองค์การนาโต กำลังช่วยฝึกให้ระหว่างพ.ศ.2547-2548

3.3 บทบาทประเทศต่างๆ ในการเข้าร่วมบูรณะฟื้นฟูอิรัก

3.3.1 สหรัฐอเมริกา

¹⁴ ประทุมพร วัชรเสถียร, โลกร่วมสมัย ตอบคำถามคนรุ่นใหม่(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปาเจรา, 2548), หน้า 162.

¹⁵ "รัฐสภาอิรักรับรองรายชื่อ ครม.แล้ว" เดอะเนชั่น (29 April 2005) [online]. แหล่งที่มา : www.Nation.com

ยุทธศาสตร์สหรัฐอเมริกาต่ออิรักหลังการโค่นล้มรัฐบาลประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ.2547 ประธานาธิบดีบุช ได้กล่าวสุนทรพจน์ที่วิทยาลัยการทหาร เมือง Carlisle รัฐเพนซิลวาเนีย ว่า รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้กำหนดแผนการ 5 ขั้นตอนในการสร้างเสถียรภาพและประชาธิปไตยในอิรัก โดยสรุปคือ¹⁶

1) ส่งมอบอำนาจให้กับรัฐบาลเฉพาะกาลอิรัก (Iraqi Interim Government) โดยรัฐบาลอิรักจะดำเนินการบริหารประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญชั่วคราวที่เรียกว่า "Transitional Administration Law" ซึ่งเปรียบเสมือน "Roadmap" ที่จะนำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาลถาวร ภายในสิ้นปี 2548

2) สร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในอิรัก โดยปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มติดอาวุธ ทั้งนี้ สหรัฐอเมริกาและกองกำลังพันธมิตร (Multinational Force) จะยังคงอยู่ใน อิรัก เพื่อช่วยปกป้องชาวอิรัก และสหรัฐอเมริกาจะคงกำลังทหารไว้ในระดับ 138,000 นายตราบเท่าที่จำเป็น นอกจากนี้จะฟื้นฟูกองกำลังรักษาความสงบของอิรัก และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกำลังพันธมิตร (a principal partner in the Coalition)

3) ฟื้นฟูบูรณะอิรัก ทั้งการฟื้นฟูระบบโครงสร้างพื้นฐาน และการฟื้นฟูอุตสาหกรรมการผลิตน้ำมัน ทั้งนี้ แผนงานสำคัญอันหนึ่งคือ การส่งนาย Jame Baker อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาเดินทางไปเจรจาผ่อนปรนหนี้ของอิรักกับประเทศต่างๆ

4) สร้างเสริมความร่วมมือจากนานาชาติในการฟื้นฟูบูรณะอิรัก ทั้งในเรื่องการสนับสนุนกระบวนการทางการเมือง การสนับสนุนรัฐบาลเฉพาะกาลอิรักและการช่วยเหลือชาวอิรักโดยต้องการให้ประเทศต่างๆ มีส่วนร่วมมากขึ้น (to join the effort)

5) สนับสนุนการจัดการเลือกตั้งในเดือนมกราคม 2548 เพื่อนำไปสู่การร่างรัฐธรรมนูญและจัดตั้งรัฐบาลรักษาการ (Transitional Government) ก่อนการเลือกตั้งครั้งใหญ่และจัดตั้งรัฐบาลถาวรในช่วงปลายปี 2548

ความเร่งด่วนในการบูรณะอิรักนั้น จำเป็นต้องส่งเสริมทั้งความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ ระเบียบและความเรียบร้อยภายในสังคมอิรักความพร้อมด้านบุคคลากรและสถาบันทางการเมืองสำหรับการบริหารจัดการด้านการเมืองภายในอิรัก¹⁷ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีความเร่งด่วนในการปราบปรามกลุ่มต่างๆ ที่ยังต่อต้านกองกำลังของสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรด้วยแต่เป็นที่ปรากฏ

¹⁶ ปิยะพงษ์ นันต์ธนะ, "ทิศทางนโยบายสหรัฐฯ ต่ออิรักในช่วงประธานาธิบดีบุชสมัยที่ 2" *สารานุกรม* ปีที่ 62 (กุมภาพันธ์ 2548), หน้า 123-124.

¹⁷ ชูเกียรติ พันธ์พรประสิทธิ์, "ตะวันออกกลาง," ใน *เอเชียรายปี 2004/2547*. ทราวิส แก้ว ทิพากรและคณะ, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธนาเพลส แอนด์ กราฟฟิค, 2547), หน้า 317.

ชัดเจนว่าโครงการและความพยายามในการบูรณะอิรักหลังสงครามนั้นไม่ได้เป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งๆ ที่สหรัฐอเมริกาได้แต่งตั้งผู้แทนพิเศษด้านการบริหารมาประจำอยู่ในกรุงแบกแดดสองคน ได้แก่ นายเจย์ การเนอร์ และต่อมานายพอล เบรเมอร์¹⁸ ได้มาทำหน้าที่แทนเป็นคนที่สอง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสภาปกครองอิรัก (Iraqi Governing Council, IGC) ขึ้นและได้เปิดการประชุมเป็นครั้งแรกในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2546 ทั้งๆ ที่ถูกวิจารณ์มากว่าเป็นองค์การทางการเมืองที่ไม่มีความชอบธรรม เพราะสมาชิกขององค์กรนี้มาจากการแต่งตั้งที่เห็นชอบโดยรัฐบาลบุช

แต่สิ่งที่ท้าทายโครงการบูรณะประเทศอิรักคือ ความเชื่อมั่นที่จะได้รับจากประชาคมระหว่างประเทศทั้งหลาย และการต่อต้านโดยกลุ่มต่างๆ ในอิรักด้วยวิธีการก่อการร้าย รัฐบาลสหรัฐอเมริกาตระหนักดีเสมอว่าประชาคมระหว่างประเทศยังมีความเคลือบแคลงใจในการทำสงครามครั้งนี้ของตน แต่ก็ไม่ได้ละเลยความพยายามที่จะเรียกร้องขอความช่วยเหลือจากประชาคมระหว่างประเทศในการช่วยบูรณะและรักษาความสงบในประเทศอิรัก ผลปรากฏว่าก็ไม่ได้ได้รับความร่วมมือตามที่ต้องการโดยเฉพาะประเทศที่ต่อต้านการทำสงครามครั้งนี้ตั้งแต่ต้น¹⁹ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการต่อต้านจากกลุ่มต่างๆ ภายในประเทศนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นประจำตามเมืองต่างๆ เช่นเมืองบาสราและแม้แต่ในกรุงแบกแดดกลยุทธ์ที่เรียกกันว่า “โจมตีแล้ววิ่งหนี” นั้นเกิดขึ้นกับกองกำลังที่เป็นทหารและพลเรือนที่เข้าไปช่วยบูรณะสังคมอิรัก หรือแม้แต่ที่ทำการสหประชาชาติที่เข้าไปช่วยการบูรณะ ก็ถูกลอบวางระเบิดจนทำให้ นายวีเจียร่า เดอ เมลโล่ ซึ่งเป็นผู้แทนของนายโคฟี อันนันต้องเสียชีวิตในอาคารที่ทำการของสหประชาชาตินั้นด้วย

สำหรับการฟื้นฟูบูรณะอิรัก ในส่วนของภาคเอกชนนั้น รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ส่งมอบสัญญาโครงการฟื้นฟูบูรณะอิรักมูลค่า 900 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ให้แก่บริษัทสหรัฐอเมริกา 5 บริษัท รวมทั้งบริษัท “Bechteland Haliberton” เพื่อเข้าไปซ่อมแซมถนน ระบบสาธารณูปโภคอื่นๆ²⁰ รวมถึงท่าเรือ สนามบิน โรงเรียน สถาบันการศึกษาในอิรัก ขณะที่สำนักงานการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (ยูเสด) ได้มอบสัญญามูลค่า 4,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ให้แก่ บริษัท “สตีฟคอรริง เซอร์วิสเชส ออฟ อเมริกา” เข้าไปจัดการท่าเรือที่เมืองอุมม์ คาสร์ เมืองท่าน้ำลึกแห่ง

¹⁸ ประทุมพร วัชรเสถียร และไชยวัฒน์ คำชู, *อิรัก วิกฤตถาวร?* (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์ ,2546), หน้า 255.

¹⁹ “มะกันทำทุกอย่างเพื่อ น้ำมัน ผลักดันยูเอ็นยอมคว่ำบาตรอิรัก” *สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์* 49.48 (1 พฤษภาคม 2546), หน้า 22.

²⁰ เสาวนีย์ พิสิฐานุสรณ์, Haliberton เตรียมกินรวบอิรัก, *ผู้จัดการ*, 20, 237, (มิถุนายน 2546), หน้า 54.

เดียวในอิรักทางภาคใต้ ทั้งที่ขณะนั้นกองกำลังพันธมิตรยังไม่สามารถยึดครองเมืองอุมม์ คาสร์ได้ ส่วนกองทัพสหรัฐอเมริกาในโดนดำน้อย่างหนัก หลังจากมอบสัญญาเข้าไปดับไฟป้อนน้ำมันในอิรักให้กับบริษัทซึ่งรองประธานาธิบดี ดิก เชนีย์ เคยนั่งเก้าอี้บริหารชนิดไม่ต้องผ่านการประมูลแข่งขันกับบริษัทอื่น

สำหรับผลประโยชน์ด้านน้ำมันดิบในอิรัก ซึ่งถือเป็นดินแดนที่มีปริมาณน้ำมันดิบสำรองมากที่สุดเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากซาอุดีอาระเบียนั้น ได้มีบริษัทเอกชนหลายแห่ง อาทิ บริษัท บีพี รอยัล ดัตช์/เชลล์ สนใจเข้าไปดำเนินกิจการ ประมาณว่าการฟื้นฟูอุตสาหกรรมน้ำมันของอิรัก จะต้องใช้เงินลงทุนมหาศาลประมาณ 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ²¹ ภายใต้โครงการ 3 ปี จึงจะสามารถฟื้นฟูการผลิตเข้าสู่ระดับ ก่อนปี พ.ศ.2534 หรือก่อนเกิดสงครามอ่าวเปอร์เซียครั้งแรก และจะต้องใช้เงินถึง 15,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จึงจะสามารถมีระดับการผลิตน้ำมันเต็มกำลัง

ในขณะนี้โครงการพัฒนาแหล่งสหประชาชาติ (ยูเอ็นดีพี) ได้ประเมินไว้ว่า การฟื้นฟูอิรัก ในอีก 3 ปีข้างหน้า อาจต้องใช้เงินมากถึง 3,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ²²

3.3.2 อังกฤษ

พันธมิตรที่เหนียวแน่นที่สุดของสหรัฐอเมริกาคือ อังกฤษ โดยส่งทหารเข้าไปจำนวน 8,220 นาย²³ ถือเป็นอันดับสองรองจากสหรัฐอเมริกา การตัดสินใจส่งทหารเข้าปฏิบัติการในอิรัก ของนายกรัฐมนตรีโทนี่ แบลร์ ทำให้คนส่วนใหญ่ในอังกฤษที่ต่อต้านสงครามมีจำนวนสูงถึงร้อยละ 68²⁴ ของชาวอังกฤษทั้งหมดรัฐบาลอังกฤษกระอักกระอ่วนใจอย่างมากที่จะทำตาม โทนี่ แบลร์ ในการเข้าปฏิบัติการในอิรักพรรคแรงงานส่งสัญญาณการคัดค้านในระดับที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน นับตั้งแต่โทนี่ แบลร์ เข้ามาสู่อำนาจและภายหลังจากการก่อวินาศกรรมระเบิดรถโดยสารในหลายจุดของกรุงลอนดอนคณะเนนิมของ โทนี่ แบลร์ ก็ลดลงและเกิดความตึงเครียดจากการवादเกรงต่อภัยจากการก่อการร้ายทั่วอังกฤษ

3.3.3 ออสเตรเลีย

ออสเตรเลียก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ส่งทหารเข้าไปสนับสนุนสหรัฐอเมริกาในอิรัก จำนวน 850 นาย เป็นอันดับที่ 7 รองจากสเปน ท่าทีของออสเตรเลียที่ยืนอยู่ข้างสหรัฐอเมริกาและส่งทหารรวมถึงเครื่องบิน ยุทโธปกรณ์ เข้าร่วมปฏิบัติการในอิรักนั้นหวังว่าจะได้เข้าไปมีส่วนร่วมใน

²¹ “แจบบริษัทผู้ชนะสัญญาบูรณะอิรักเคยชักนำรัสมเฟลด์ต่อรองซัดดัม” ผู้จัดการรายวัน. (19-20 เมษายน 2546), หน้า 9.

²² “กรุงแบกแดดแตก! มะกันขึ้นมือนคว่ำเด็กก่อนโต.” สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 49.46 (11-17 เมษายน 2546)

²³ “จำนวนทหารพันธมิตรสหรัฐฯ ในอิรัก,” มติชน 24,1235 (16 เมษายน 2547), หน้า 80.

²⁴ “มุสลิมภาคใต้สงครามและผลกระทบ.” มติชนสุดสัปดาห์ 23.1174 (14 กุมภาพันธ์ 2546), หน้า 25.

การฟื้นฟูบูรณะอิรัก โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ด้านการเกษตร ซึ่งออสเตรเลียระบุว่ามีความท้าทายด้านการเกษตรบนพื้นที่แห้งแล้ง นอกจากนี้ออสเตรเลียยังได้รับคำรับรองจากสหรัฐอเมริกาว่าบริษัท ออสเตรเลียสามารถเข้าไปแข่งขันในการเสนอสัญญาฟื้นฟูบูรณะอิรักได้²⁵ และจากการให้สัมปทานบริษัทต่างชาติในสัญญาดังกล่าว บริษัท Worley Group ของออสเตรเลีย ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในนครซิดนีย์และสำนักงานสาขาใน 17 ประเทศ มีพนักงานรวม 4,500 คน ได้สัญญาโครงการบูรณะบ่อน้ำมันทางภาคเหนือของอิรักมูลค่า 1,040 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย บริษัท Worley ซึ่งประกอบธุรกิจด้านวิศวกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมเคมีของออสเตรเลีย ได้ร่วมทุนกับบริษัท Parsons Corp ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในมลรัฐแคลิฟอร์เนียของสหรัฐอเมริกา และบริษัท Parsons E&C ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในนครฮุสตัน มลรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา ในสัดส่วน 36 : 20 : 45 ตามลำดับ และสามารถเจรจาได้งานสัญญาว่าจ้างบูรณะบ่อน้ำมันในประเทศอิรัก²⁶

บริษัท Worley เป็นบริษัท 1 ใน 10 ราย ที่ผู้บริหารของบริษัทร่วมเดินทางไปสหรัฐอเมริกาในเดือนเมษายน พ.ศ.2546 พร้อมกับนาย มาร์ค เวลล์ รัฐมนตรีการค้าออสเตรเลีย ดังนั้นการที่บริษัทดังกล่าวได้งานก่อสร้างในครั้งนี้ จึงถือว่าเป็นส่วนแบ่งของพันธมิตร 3 ประเทศ ที่ส่งทหารเข้ายึดครองประเทศอิรักและเป็นไปตามที่ประธานาธิบดีจอร์จ บุช ได้แถลงว่า งานบูรณะฟื้นฟูประเทศอิรักจะตกเป็นของประเทศที่มีส่วนร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาเท่านั้น²⁷

งานบูรณะบ่อน้ำมันที่บริษัท Worley ได้สัญญาในครั้งนี้ มีกำหนดเวลาในการดำเนินการ 2 ปี ประกอบด้วยการทำความสะอาดบริเวณเหมืองรอบบ่อน้ำมัน ซ่อมแซมและก่อสร้างบ่อน้ำมัน สูบ ท่อ ซ่อมบำรุงโรงกลั่น และการให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคเพื่อนำน้ำมันส่งออกขายต่อไป

สำหรับบริษัท Parsons นั้น ประกอบธุรกิจน้ำมันในตะวันออกกลางตั้งแต่ทศวรรษที่ 1940 และภายหลังสงครามอ่าวในปี พ.ศ.2534 บริษัท Parsons ได้สัมปทานงานออกแบบและก่อสร้างของบริษัท Kuwait Oil Company

²⁵ "ศึกยกใหม่แย่งบทบาทฟื้นฟูอิรัก," เนชั่นสุดสัปดาห์ 11.56 (14 เมษายน 2546), หน้า 86.

²⁶ "แอบริษัทผู้ชนะสัญญาบูรณะอิรักเคยชักนำรมสเฟลด์ต่อรองซัดดัม" ผู้จัดการรายวัน. (19-20 เมษายน 2546), หน้า 9.

²⁷ "ศึกยกใหม่แย่งบทบาทฟื้นฟูอิรัก," เนชั่นสุดสัปดาห์ .11.56.(14 เมษายน 2546), หน้า 86.

บริษัท Worley มีผลกำไรประกอบการเมื่อปีพ.ศ.2546 เป็นมูลค่า 378 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย และข่าวการที่บริษัทฯ ได้งานบูรณะบ่อน้ำมันในอิรักทำให้หุ้นของบริษัทในตลาดหุ้นออสเตรเลียมูลค่าปรับตัวเพิ่มขึ้นทันที 45 เซ็นต์ เป็นหุ้นละ 3.50 ดอลลาร์ออสเตรเลีย ปัจจุบันบริษัทฯ มีสำนักงานสาขาในประเทศซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ อิหร่าน การ์ตา และโอมาน มีพนักงานในประเทศเหล่านี้รวม 500 คน²⁸

นอกจากบริษัท Worley แล้ว ยังมีบริษัทออสเตรเลียรายอื่นอีกจำนวน 6 บริษัท ที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการบูรณะฟื้นฟูประเทศอิรักดังนี้

- บริษัท Patrick Corp โครงการทำอากาศยานแบบแคด (ไม่เปิดเผยมูลค่า)
- บริษัท SAGRICD โครงการเกษตรกรรม มูลค่า 155 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย
- บริษัท Snow Mountain Electricity โครงการไฟฟ้า มูลค่า 4 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย
- บริษัท GRM International โครงการระบบการควบคุม (ไม่เปิดเผยมูลค่า)
- บริษัท Australian Wheat Board โครงการน้ำมันแลกกอาหาร มูลค่า 350 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย
- บริษัท ANZ Bak Iraq โครงการ Trade Bank Consortium (ไม่เปิดเผยมูลค่า)²⁹

3.3.4 ญี่ปุ่น

ปลายปี พ.ศ.2546 ในเดือนพฤศจิกายน เจ้าหน้าที่การทูตของญี่ปุ่น 2 คนถูกลอบสังหารทางตอนเหนือของอิรัก ข่าวนี้สร้างความสะเทือนขวัญให้แก่ชาวญี่ปุ่น เนื่องจากญี่ปุ่นกำลังเตรียมการที่จะส่งกองกำลังป้องกันตนเองไปร่วมกับสหรัฐอเมริกาในการฟื้นฟูประเทศอิรักในปลายเดือนมกราคม พ.ศ.2547 ได้มีการส่งเจ้าหน้าที่ของกองกำลังป้องกันตนเอง 200 นาย ไปอิรัก เครื่องบินขนส่ง C-130 จำนวน 3 ลำและต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม พ.ศ.2547 ได้มีการส่งเจ้าหน้าที่ไปอีก 800 นาย³⁰ แต่กิจกรรมของกองกำลังป้องกันตนเองก็ไม่ดำเนินการในเขตที่เสี่ยงอันตรายมากคืออยู่ในเมืองสะมาวา (Samawah) กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการจัดส่งข้าวของที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ยารักษาโรค ขนส่งทหารอเมริกันระหว่างอิรักกับคูเวตและจัดหาหน้าสะอาดให้แก่ชาวอิรักเพราะฉะนั้นเมื่อการปฏิบัติการกิจของ SDF จะจบสิ้นลงในวันที่ 14 ธันวาคม

²⁸ สุวิทย์ สุทธิจิระพันธ์, "รายงานสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์" (มีนาคม 2547) [Online], กระทรวงการต่างประเทศ, แหล่งที่มา : www.suwits@mfa.go.th

²⁹ เรื่องเดียวกัน.

³⁰ The Economist Intelligent Unit, "Japan" in Country Report, (March) : 15.

พ.ศ.2547 ได้มีการส่งทีมจากสำนักงานป้องกันตนเองของญี่ปุ่นไปประเมินสถานการณ์ในเขตดังกล่าวและตกลงให้มีการยึดภารกิจออกไปอีก 1 ปี³¹

ในช่วงกลางปี เดือนเมษายน พ.ศ.2547 มีนักท่องเที่ยวยาวาญี่ปุ่นถูกจับเป็นตัวประกันอีก แต่ก็ปลอดภัยได้รับการช่วยเหลือกลับมาได้ด้วยการเจรจาผ่านทางผู้นำทางศาสนา แต่ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่ได้ส่งสารตัวประกันที่ถูกจับเท่าใดนัก กลับคิดว่าชาวญี่ปุ่นควรระมัดระวังตนเองไม่ควรเดินทางไปประเทศที่กำลังมีปัญหาเช่นนี้ เพราะจะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2547 นักข่าวของญี่ปุ่นเสียชีวิตขณะไปทำข่าวใกล้กรุงแบกแดดและในปลายเดือนตุลาคม พ.ศ.2547 นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นถูกจับเป็นตัวประกันอีกเป็นชาวใหญ่³² ในญี่ปุ่น เพราะกลุ่มการร้ายชูบังคับให้รัฐบาลตัดสินใจถอนกองกำลังป้องกันตนเอง (SDF) ออกจากอิรัก ซึ่งรัฐบาลปฏิเสธที่จะถอนกองกำลังออกมาและตัวประกันก็ถูกสังหารชีวิต

กิจกรรมฟื้นฟูประเทศอิรักของญี่ปุ่นไม่ได้มีเพียงกองกำลัง SDF เท่านั้น ยังมีกิจกรรมในระดับรากหญ้าอีกจำนวนมาก หลังจากสหรัฐอเมริกาขอคืนอิรักให้แก่รัฐบาลชั่วคราวของอิรักในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2547 ญี่ปุ่นได้ร่วมจัดการประชุมประเทศผู้บริจาค International Reconstruction Fund Facility ซึ่งสหประชาชาติโดย UNDP และ World Bank จะเป็นผู้บริหารเงินทุน 2 ก้อนนี้ ญี่ปุ่นเสนอที่จะบริจาค 490 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ให้แก่ทั้งสองกองทุนซึ่งทำให้จำนวนเงินที่ญี่ปุ่นจะบริจาคให้แก่อิรักภายใน 4 ปีนี้เป็นจำนวน 5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ

การที่ญี่ปุ่นทุ่มเทให้กับความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาทั้งในอัฟกานิสถานและอิรัก ก็เนื่องมาจากภัยจากเกาหลีเหนือที่ญี่ปุ่นต้องการความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาอีกทั้งญี่ปุ่นกำลังสมัครเข้าเป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติ จึงต้องการพิสูจน์ให้เห็นว่าญี่ปุ่นพร้อมที่จะร่วมรับผิดชอบในกิจการของสังคมโลก

3.3.5 ซีเรีย

ในปีก่อนหน้าที่สหรัฐอเมริกาจะบุกอิรัก ทั้งซีเรียและอิรักต่างก็เริ่มพูดคุยกันมากขึ้นในระดับรัฐบาล หากมองย้อนกลับไปแล้วการที่ซีเรียเริ่มคืนดีกับอิรักนั้นอาจจะดูเหมือนไม่ถูกกาลเทศะแต่ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจนั้นมีมากมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งอิรักเป็นตลาดที่รองรับผลผลิตของอุตสาหกรรมซีเรีย และซีเรียได้รับน้ำมันราคาถูกจากอิรัก ส่วนมากภายใต้โครงการน้ำมันเพื่อซื้ออาหารของสหประชาชาติ เมื่อสหรัฐอเมริกาเริ่มเตรียมทัพบุกอิรักใน พ.ศ.2546 นั้น ซีเรีย

³¹ Reiji Yoshida, "Koizumi's ministers endorse SDF extension," Japan Times (December 8, 2004).

³² "ญี่ปุ่นเตรียมถอนทหารจากอิรัก," มติชน (1 กุมภาพันธ์ 2549), หน้า 21.

มีที่นั่งในคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ และซีเรียลงมติดกับหลายๆ ประเทศให้มีการตรวจอาวุธใน อิรักอย่างเข้มข้นมากขึ้น ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2546 จุดยืนของซีเรียที่ไม่เห็นด้วยกับการบุกอิรักแข็งแกร่งขึ้น เช่นเดียวกับหลายๆ ชาติในคณะมนตรีความมั่นคง อาทิ เยอรมนี ฝรั่งเศส และรัสเซีย³³ ถึงแม้ว่าซีเรียจะเป็นไม้เบื่อไม้เมากับชุดดัมมาตลอด แต่ซีเรียเองก็ไม่ได้คิดว่าการรุกและโค่นล้มชุดดัมจะเป็นผลดีต่อภูมิภาค ในทางกลับกันซีเรียกลัวว่าจะทำให้เกิดความไม่มีเสถียรภาพมากขึ้น

ช่วงแรกๆ ภายหลังจากที่สหรัฐอเมริกาบุกอิรัก ซีเรียเริ่มรู้สึกกลัว เพราะพวกอนุรักษนิยมใหม่ในกรุงวอชิงตัน ดี ซี เริ่มพูดถึงความเป็นไปได้ในการบุกซีเรียต่อ นายโดนัลด์ รัมส์เฟลด์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกา กล่าวไว้ว่า เขามีหลักฐานทางข่าวกรองที่ชี้ว่า ซีเรียลักลอบส่งอุปกรณ์ทางทหารให้กับกลุ่มผู้ต่อต้านสหรัฐอเมริกาในอิรัก และช่วยให้ที่พักพิงแก่ผู้ลี้ภัยทางการเมืองชาวอิรักที่สหรัฐอเมริกาต้องการตัว รวมไปถึงการมีอาวุธ WMDs ไว้ในครอบครอง³⁴

เมื่อสหรัฐอเมริกาเริ่มจมน้ำลึกอยู่ในอิรัก และสูญเสียกำลังพลมากขึ้น ภายหลังจากที่ประธานาธิบดีบุชประกาศสิ้นสุดการรบแล้วนั้น สหรัฐอเมริกายังคงกล่าวหาว่าซีเรียเปิดพรมแดนให้นักรบผ่านเข้าไปในอิรัก แต่กลุ่มวิเคราะห์วิกฤติการณ์นานาชาติ หรือ International Crisis Group (ICG) รายงานว่าการที่มีนักรบข้ามพรมแดนจากซีเรียเข้าไปในอิรักได้นั้น เพราะพรมแดนของทั้งสองประเทศกว่า 500 กิโลเมตร³⁵ นั้น ไม่ง่ายที่จะตรวจตราลาดตระเวน และทั้งสองประเทศก็ไม่มีปัจจัยด้านการเงินและบุคลากรพอเพียงเพื่อปฏิบัติการดังกล่าว

ถึงแม้ว่าความสัมพันธ์ด้านการเมืองระหว่างซีเรียและสหรัฐอเมริกาจะตึงเครียดแต่คณะรัฐบาลชั่วคราวของอิรักที่แต่งตั้งโดยสหรัฐอเมริกา เห็นว่าความสมานฉันท์ระหว่างเพื่อนบ้านจะดีต่อเสถียรภาพของทั้งสองประเทศมากกว่า เพราะฉะนั้นจึงมีการเปิดทำการค้าระหว่างกันอีกครั้ง หลังจากถูกปิดไประหว่างที่สหรัฐอเมริกาบุกอิรัก มีการทำสัญญาให้ซีเรียเป็นผู้จัดหาข้าวสาลีกว่าสองแสนตันให้อิรัก การแลกเปลี่ยนไฟฟ้าจากซีเรียกับน้ำมันราคาถูกจากอิรัก และการที่อิรักเปลี่ยนจากการมีระบบเศรษฐกิจแบบควบคุม มาเป็นแบบเปิดในช่วงข้ามคืนทำให้ประชาชนชาวอิรัก อยากรได้ทุกอย่าง นับตั้งแต่รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ จนถึงจานดาวเทียม ซึ่งซีเรียเป็นผู้จัดหาและส่งไปขายในอิรัก

³³ เขียน ธีระวิทย์,ไทยควรส่งทหารไปอิรักหรือไม่,มติชน 26,9302 (28 สิงหาคม 2546),หน้า 5.

³⁴ โชติรัตน์ โกมารทัต, "ซีเรีย," ใน เอเชียรายปี 2005/2548. ทรายแก้ว ทิพากรและคณะ, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค,2548), หน้า 249.

³⁵ อิรักศูนย์กลางก่อการร้ายโลกแห่งใหม่ , มติชน (9 มกราคม 2549), หน้า 21.

โฆษกกระทรวงการต่างประเทศซีเรียกล่าวว่า ซีเรียนั้นมีความหวังในอิรักใหม่ และหวังจะมีความร่วมมือกันมากขึ้นกับอิรัก แม้ว่าผู้นำซีเรียและตุรกียังมีความเห็นตรงกันที่ไม่เห็นด้วยที่จะเปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งเขตปกครองของชาวเคิร์ดในอิรัก และยังได้ตำหนิสหรัฐอเมริกา ด้วยที่จะไม่แสดงท่าทีที่จะเข้าไปช่วยจัดการกับปัญหานี้ในอิรัก³⁶ ในเดือนกรกฎาคม นายอียาด อัลลาวี นายกรัฐมนตรีชั่วคราวของอิรักเดินทางเยือนกรุงดามัสกัสเพื่อหารือกับเจ้าหน้าที่ชาวซีเรียในหลายๆ ประเด็น เช่น พรมแดน และทรัพย์สินของอิรักในธนาคารของซีเรียซึ่งการเจรจาเป็นไปอย่างราบรื่น และทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องต้องกันว่า ความร่วมมือกันนั้นจะเป็นผลดีต่อทั้งสองประเทศ³⁷

3.3.6 อิตาลี

การสนับสนุนภารกิจทางทหารของสหรัฐอเมริกาอย่างเหนียวแน่นของอิตาลีเริ่ม ถดถอยลงหลังจากรัฐบาลอิตาลีไม่สามารถต้านทานความไม่พอใจของประชาชนเรื่องสายลับถูกทหารสหรัฐอเมริกาสังหารหลังจากได้ให้ความช่วยเหลือ จูเลียน่า สเกย์น่า ผู้สื่อข่าวหญิงชาวอิตาลีซึ่งเป็นชาวอิตาลีคนที่ 8³⁸ ที่ถูกลักพาตัวในอิรัก แม้ว่าผู้เชี่ยวชาญของสหรัฐอเมริกาและอิตาลีได้ร่วมงานกันเป็นเวลานานกว่า 1 เดือน เพื่อสืบสวนไปสู่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่สร้างความไม่พอใจรุนแรงในอิตาลีและสร้างความกดดันให้กับนายกรัฐมนตรีซินิโง แบร์ลุส โคนี ให้ถอนทหารราว 3,000 นายออกจากอิรัก³⁹ ซึ่งอิตาลีส่งทหารเข้าประจำการในอิรักมากเป็นอันดับ 4⁴⁰ ถัดจากสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และเกาหลีใต้ โดยกองกำลังอิตาลีในอิรักอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้บัญชาการทหารอังกฤษที่เมืองนาซีรียาห์ ทางใต้ของอิรัก

3.3.6 สเปน

ในช่วง พ.ศ.2547 ภายหลังจากสเปนส่งกำลังทหารเข้าร่วมปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนสหรัฐอเมริกาในอิรักทั้งสิ้น 1,300 นาย และเป็นส่วนหนึ่งของกองกำลังผสมจำนวนรวม 9,000 นาย ภายใต้การนำของไปแลนต์ที่กำกับดูแลตอนใต้ของกรุงแบกแดดโดยสเปนเป็นประเทศที่ส่งทหารไปร่วมในกองกำลังพันธมิตรในอิรักมากที่สุดเป็นอันดับ 6 แต่สเปนได้ถอนทหารจำนวน 1,300 คน ในเดือนมิถุนายนภายหลังจากการเกิดวินาศกรรมขบวนรถไฟโดยสารในกรุงมาดริดซึ่งก่อผลร้ายแรงมาก จนผู้นำรัฐบาลใหม่ขณะการเลือกตั้งก็เพราะใช้ประเด็นการถอนทหารเป็น

³⁶ ชูเกียรติ พันธ์พรประสิทธิ์, " ตะวันออกกลาง ," เอเชียรายปี 2005/2548, หน้า 234.

³⁷ โชติรัตน์ โกมารทัต, " ซีเรีย, " ,หน้า 249.

³⁸ ก่อการร้ายในอิรักอ้างจับตัวนักข่าวอิตาลี-ขีดเส้นตายให้อิตาลีถอนทหารใน 3 วัน, เดอะเนชั่น

(6 February, 2005) [online]. แหล่งที่มา: <http://www.Nation.com>

³⁹ สหรัฐฯ-อิตาลี คว้าน้ำเหลวสืบสวนการตายของหน่วยข่าวกรองอิตาลีในอิรักเดอะเนชั่น (1 พฤษภาคม, 2549) [online]. แหล่งที่มา: <http://www.Nation.com>

⁴⁰ อิตาลีประกาศถอนทหารอิรักเดอะเนชั่น (17 March, 2005) [online]. แหล่งที่มา: <http://www.Nation.com>

นโยบายสำคัญในการหาเสียง สเปนจะได้ไม่ตกเป็นเป้าหมายของการก่อการร้ายที่เกี่ยวข้องกับ
เครือข่ายของอุซามะห์ บิน ลาดิน (Usamah bin Laden) อีก⁴¹

3.4 บทบาทสหประชาชาติ

ภายหลังสงคราม สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกที่เสนอความคิดให้มีการยุติการแข่งกัน
โดยเร็วที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้อิรักสามารถขายน้ำมันได้โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านสหประชาชาติตาม
แผนงานอาหารแลกลำมัน (OfFP) รวมทั้งซื้อขายสินค้าต่างๆ ได้โดยเสรี โดยที่รายได้จากการ
ติดต่อดำขายดังกล่าวไม่ต้องผ่าน escrow account ซึ่งเป็นบัญชีพิเศษภายใต้การควบคุมของ
สหประชาชาติอีกต่อไป ความสำคัญของบทบาทสหประชาชาติในเรื่องนี้ซึ่งเป็นข้อผูกพันทาง
กฎหมายเป็นเหตุให้สหรัฐอเมริกา (ร่วมกับอังกฤษและสเปน) เสนอร่างมติยุติการแข่งกันและ
แจกจ่ายแก่สมาชิกของคณะมนตรีความมั่นคงไปศึกษาพิจารณาตั้งแต่วันที่ 8 พฤษภาคม
พ.ศ.2546 ต่อจากนั้นในช่วงเวลาราวสองสัปดาห์ สมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงก็ได้ศึกษา
พิจารณาและปรับปรุง แก้ไขร่างมตินั้น

หลังจากที่ได้มีความพยายามจากหลายฝ่าย รวมทั้งความไม่สู้เต็มใจจะร่วมมือของ
สหรัฐอเมริกา ในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2546 คณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติก็ได้
ผ่าน 'มติ 1483/2003' ว่าด้วยการยุติการแข่งกันอิรัก และให้สหประชาชาติเข้ามามีส่วนร่วมใน
การบูรณะอิรักด้วย มตินี้จึงมีผลให้โครงการและกระบวนการฟื้นฟูบูรณะอิรักเปลี่ยนโฉมหน้าไป
จากเดิม โดยทางนิตินัย 'มติ 1483/2003' ได้กำหนดบทบาทของสหประชาชาติในการมีส่วนร่วม
ในการฟื้นฟูบูรณะอิรักไว้อย่างละเอียดและกว้างขวาง แต่ในทางพฤตินัย สหรัฐอเมริกา (ในนาม
ของกลุ่มพันธมิตร) ยังคงมีบทบาทในระดับเป็น 'ผู้ตัดสินใจ' (decision maker) ในการฟื้นฟูบูรณะ
อิรักต่อไปไม่ต่างจากช่วงเวลาก่อนหน้านั้น⁴²

ภาพรวมของมติ 1483/2003 (วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2546) มีดังนี้⁴³

1. เลิกการแข่งกันที่ดำเนินมาเป็นเวลา 12 ปี 3 เดือน (เริ่มแข่งกันตั้งแต่วันที่ 6
สิงหาคมพ.ศ.2533 ด้วยมติ 661/2533) เป็นการลงโทษอิรักซึ่งบุกโจมตีประเทศคูเวตในวันที่ 2 สิงหาคม ปีนั้น
ซึ่งทำให้เกิดความร่ำรวยต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอิรักโดยตรง

⁴¹ "สเปนกับความกล้าที่จะแตกต่าง," เนชั่นสตรัสปาร์ 621 (26 เมษายน 2547), หน้า 93.

⁴² ประทุมพร วัชรเสถียร, "ปัญหาอิรัก : วิกฤติการณ์และนัยสำคัญเกี่ยวกับไทย" เอกสารประกอบการอภิปราย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 16 กรกฎาคม 2547. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

⁴³ ประทุมพร วัชรเสถียรและไชยวัฒน์ คำชู, อิรัก วิกฤติฉาว?, หน้า 261.

2. สนับสนุนให้ประชาคมนานาชาติเข้ามามีส่วนร่วมมือกันสร้างประเทศอิรักที่ดีกว่าเดิม เพื่ออนาคตที่ดีขึ้นของชาวอิรัก
3. ให้มีการแต่งตั้งผู้แทนพิเศษของสหประชาชาติ ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการบูรณะฟื้นฟูอิรักในทุกด้าน
4. ค่อยๆ ยุติแผนงาน OFFP ภายในระยะเวลาหกเดือน และนำรายได้จากการขายน้ำมันตามที่ได้ตกลงกันได้ภายใต้แผนงาน OFFP มาซื้อสิ่งจำเป็นเฉพาะหน้าให้แก่ชาวอิรักโดยด่วน
5. ช่วยเหลือสนับสนุนชาวอิรักสามารถวางแผนอนาคตของตนในเรื่องการเมืองและเศรษฐกิจ
6. ย้ำความผูกพันที่กลุ่มสัมพันธมิตรมีภารกิจร่วมกับสหประชาชาติและฝ่ายปกครองชั่วคราว (Interim administration) ในอันที่จะช่วยให้มีเจ้าหน้าที่ชุดเปลี่ยนผ่าน (transition authority) เพื่อนำไปสู่รัฐบาลใหม่ของอิรักที่เป็นตัวแทนแท้จริงของประชาชน ซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับแก่ประชาคมระหว่างประเทศ

เจตนารมณ์ของมติ 1483/2003 สามารถขยายเพิ่มเติมจากภาพรวมดังกล่าว เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนขึ้นได้ดังนี้

บทบาทของสหประชาชาติและประชาคมระหว่างประเทศในการบูรณะฟื้นฟูอิรัก
สิทธิของประชาชนอิรักในการมีเสรีภาพในการตัดสินใจอนาคตทางการเมืองของตนเอง และมีสิทธิควบคุมทรัพยากรของตนเอง

- มติ 1483/2003 เป็นการบรรลุถึงข้อตกลงที่อยู่ภายในกรอบของบทที่ 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ มีสาระสำคัญว่า กลุ่มสัมพันธมิตร องค์การสหประชาชาติ และประชาคมระหว่างประเทศจะร่วมกันบริหารและบูรณะอิรัก เพื่อช่วยให้ประชาชนชาวอิรักสามารถสถาปนาสถาบันใหม่ขึ้นมาเพื่อฟื้นฟูความเจริญทางเศรษฐกิจของตนเอง โดยมตินี้ รายได้จากการขายน้ำมันจะเป็นผลประโยชน์ที่คืนกลับสู่ชาวอิรักทั้งปวง⁴⁴

- มตินี้ได้กำหนดให้มีผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติซึ่งมีหน้าที่ประสานงานด้านมนุษยธรรมและงานด้านบูรณะอิรักเพื่อช่วยพัฒนาสถาบันของรัฐในอิรัก ช่วยอำนวยความสะดวกในการบูรณะสาธารณูปโภคที่สำคัญ และช่วยสนับสนุนการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ และกระบวนการยุติธรรม และป้องกันสิทธิมนุษยชน⁴⁵

- มตินี้สนับสนุนให้ประชาคมระหว่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างประเทศอิรักให้เป็นประเทศที่เสรี เจริญก้าวหน้า มั่นคงและปลอดภัย⁴⁶

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 261.

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 261.

- มตินี้สนับสนุนให้ประชาคมระหว่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างประเทศอิรักให้เป็นประเทศที่เสรี เจริญก้าวหน้า มั่นคงและปลอดภัย⁴⁶

- มตินี้เรียกร้องให้บรรดาประเทศผู้ให้ (donors) ซึ่งเป็นสมาชิกในสถาบันการเงินระหว่างประเทศ เข้ามาร่วมมือในการบูรณะและพัฒนาเศรษฐกิจของอิรัก และเรียกร้องให้ประเทศเจ้าหนี้ทั้งหลายของอิรักร่วมกันหาวิธีแก้ปัญหากการปลดหนี้ของอิรักทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคี⁴⁷

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา อาจกล่าวได้ว่า สหประชาชาติโดยการผลักดันและบางอย่างก็ดำเนินการเองโดยสหรัฐอเมริกา ประสบทั้งความสำเร็จ อาทิ การจัดตั้งรัฐบาลเฉพาะกาลอิรักที่อยู่ภายใต้การกำกับของสหรัฐอเมริกา ประสบความสำเร็จในการเจรจาผ่อนปรนหนี้ของอิรัก ตลอดจนนานาประเทศต่างร่วมกันยืนยันความช่วยเหลือให้กับอิรัก เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ประสบปัญหา ซึ่งที่เห็นเด่นชัดก็คือ **ปัญหาความรุนแรง** ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนดูเหมือนไม่รู้ว่าจะสิ้นสุดเมื่อใด ซึ่งกองกำลังสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรพบกับการต่อต้านอย่างหนักหน่วงที่สำคัญคือการโจมตีของกลุ่มก่อการร้ายได้เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นฟูบูรณะประเทศ และ**ปัญหาการริบชื่อของ UN** ที่จะส่งคณะเจ้าหน้าที่ทั้งหมดกลับเข้าไปในอิรัก ซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่และกองกำลังจากประเทศต่างๆ ที่จะเข้าไปในอิรักด้วย นอกจากนี้ **ปัญหาการฟื้นฟูกองกำลังอิรัก** ที่ยากลำบากซึ่งทหารสหรัฐอเมริกาต้องแบกรับภาระหนักและสูญเสียกำลังพลไปเป็นจำนวนมาก

ความพยายามในการแก้ไขปัญหารัฐบาลสหรัฐอเมริกา เห็นว่าการสร้างความสงบเป็นเรื่องที่จำเป็นยิ่ง จึงได้ปรับยุทธศาสตร์ใหม่โดยนำงบประมาณในส่วนของโครงการฟื้นฟูบูรณะจำนวน 3.37 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ไปใช้ปรับปรุงด้านความมั่นคงในอิรัก⁴⁸ สำหรับประเทศไทยได้จัดส่งทหารเข้าไปปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรมในอิรักเป็นการสนับสนุนบทบาทของสหรัฐอเมริกา ดังจะกล่าวถึงในบทที่ 4

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 262.

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 262.

⁴⁸ "บุขปฏิเสธปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์อิรัก สารภาพติดต่อเหตุบีมพลีชีพรายวัน," เดลินิวส์.